

REPUBLIC
OF
SOUTH AFRICA

REPUBLIEK
VAN
SUID-AFRIKA

Government Gazette Staatskoerant

Vol. 395

PRETORIA, 15 MAY
MEI 1998

No. 18900

GENERAL NOTICE ALGEMENE KENNISGEWING

DEPARTMENT OF EDUCATION
DEPARTEMENT VAN ONDERWYS

NOTICE 776 OF 1998

MINISTRY OF EDUCATION

SOUTH AFRICAN SCHOOLS ACT, 1996 (Act No.84 of 1996)

GUIDELINES FOR THE CONSIDERATION OF GOVERNING BODIES IN ADOPTING A CODE OF CONDUCT FOR LEARNERS

I, Sibusiso Mandlenkosi Emmanuel Bengu, Minister of Education, after consultation with each member of the Council of Education Ministers, hereby give notice in terms of section 8(3) of the South African Schools Act, 1996, of guidelines in the Schedule which governing bodies may consider in adopting a Code of Conduct for Learners.

S M E BENGU
Minister of Education
April 1998

SCHEDULE

GUIDELINES FOR A CODE OF CONDUCT FOR LEARNERS

1. INTRODUCTION

- 1.1** Section 8 of the South African Schools Act provides that a governing body of a public school must adopt a Code of Conduct. The Code of Conduct must aim at establishing a disciplined and purposeful environment to facilitate effective education and learning in schools.
- 1.2** This document sets out guidelines for consideration by governing bodies of public schools in adopting a Code of Conduct for learners to ensure that there is order and discipline in schools.
- 1.3** The Code of Conduct must be subject to the Constitution of the Republic of South Africa, 1996, the South African Schools Act, 1996 and provincial legislation. It must reflect the constitutional democracy, human rights and transparent communication which underpin South African society.

- 1.4 The Code of Conduct must inform the learners of the way in which they should conduct themselves at school in preparation for their conduct and safety in civil society. It must set a standard of moral behaviour for learners and equip them with the expertise, knowledge and skills they would be expected to evince as worthy and responsible citizens. It must promote the civic responsibilities of the school and it must develop leadership. The main focus of the Code of Conduct must be positive discipline; it must not be punitive and punishment oriented but facilitate constructive learning.
 - 1.5 Each school must develop its own Code of Conduct. In formulating a Code of Conduct as a consensus document and before adopting it, the governing body must involve the parents, learners, educators, and non-educators at that school. After the adoption of the Code of Conduct, each stakeholder must receive a copy thereof. The above stakeholders must also be consulted when the Code of Conduct is reviewed annually or when any amendments are made.
 - 1.6 The purpose of a code of conduct is to promote positive discipline, self-discipline and exemplary conduct, as learners learn by observation and experience.
 - 1.7 All key stakeholders should be committed to the Code of Conduct despite its being directed specifically at learners.
 - 1.8 The Code of Conduct must suit the development of the learners and be appropriate to the different school levels. The language used must be easily understandable to make the content accessible. The format should be user-friendly.
 - 1.9 The Code of Conduct must contain a set of moral values, norms and principles which the school community should uphold. However, the Code of Conduct is only enforceable against learners - no other person.
 - 1.10 The Code of Conduct should clarify and promote the roles and responsibilities of various stakeholders in the creation of a proper learning environment in schools.
 - 1.11 The Code of Conduct should contain the components discussed below (paragraphs. 2-14) which aim at providing appropriate mechanisms and avenues for stakeholders to air their grievances, and also provide for legitimate disciplinary measures.
2. THE PREAMBLE TO A CODE OF CONDUCT
 - 2.1 The preamble to a Code of Conduct should contain the principles, philosophy and ethos contained in the preamble to the South African Schools Act.
 - 2.2 Reference should be made to the fact that, while the State has the obligation to make education available and accessible, this must be complemented by the commitment and acceptance of responsibility by the other partners in education, inter alia, learners, educators and parents.

- 2.3 The preamble should direct the Code of Conduct towards a culture of reconciliation, teaching, learning and mutual respect and the establishment of a culture of tolerance and peace in all schools.

3. THE LEGAL AUTHORITY FOR THE CONTROL AND DISCIPLINE OF LEARNERS

- 3.1 In terms of section 3(n), of the National Education Policy Act, Act No. 27 of 1996, the Minister of Education must determine national education policy for the control and discipline of learners at education institutions.
- 3.2 This policy shall be directed at the advancement and protection of the fundamental rights of every person guaranteed in the Bill of Rights in the Constitution of the Republic of South Africa 1996, Act No. 108 of 1996.
- 3.3 The South African Schools Act, Act No. 84 of 1996, section 8(1) empowers a governing body of a school to maintain discipline in a school. The Code of Conduct must prescribe behaviour that respects the rights of learners and educators.
- 3.4 The Code of Conduct of a public school must be displayed at the school and as far as possible be given to each learner in the official language of teaching of the learner when he/she enrolls at a school. As learners are compelled to comply with the Code of Conduct of the school they attend they must be informed about its contents, which must list, in positive terms, the things learners may not do, or should do, as well as communication channels, grievance procedures and due process in conducting a fair hearing.
- 3.5 Learners must understand that action may be taken against them if they contravene the Code of Conduct. When action is taken against learners they should be informed why their conduct is considered as misbehaviour or misconduct and why they are to be disciplined or punished. The punishment must suit the offence.
- 3.6 Nothing shall exempt a learner from complying with the Code of Conduct of the school.
- 3.7 An educator at the school shall have the same rights as a parent to control and discipline the learner according to the Code of Conduct during the time the learner is in attendance at the school, any classroom, school function or school excursion or school related activities.

3.8 The principal or an educator, upon reasonable suspicion (sufficient information), has the legal authority to conduct a search of any learner or property in possession of the learner for a dangerous weapon, firearm, drugs, or harmful dangerous substance, stolen property, or pornographic material brought on to the school property. (A search may be performed in terms of the following Acts of general application: Control of Access to Public Premises and Vehicles Act, 1985, Act No. 53 of 1985; Drugs and Drug Trafficking Act 140 of 1992; Arms and Ammunition Act, 1969, Act No. 75 of 1969). During a search human dignity shall be observed and learners shall be searched in private by persons of their own gender, preferably in the presence of at least one other person. A record must be kept of the search proceedings and the outcome.

3.9 A learner who falls pregnant may not be prevented from attending school. A pregnant girl may be referred to a hospital school for pregnant girls.

4. PRINCIPLES AND VALUES: THE RIGHTS OF LEARNERS

4.1 Democracy

The Bill of Rights in the Constitution of the Republic of South Africa, Act No. 108 of 1996, enshrines the rights of all people and affirms the democratic values of human dignity, equality and freedom. The school must protect, promote and fulfil the rights identified in the Bill of Rights. All learners and partners at a school have the democratic right to due process and to participate in decision-making about matters affecting them at the school. They also have the right to have their views heard about these matters.

4.2 Non-discrimination and equality

No person may unfairly discriminate against a learner. All learners shall enjoy equal treatment before the law and shall receive equal protection and benefits of the law.

4.3 Privacy, respect and dignity

Every learner has inherent dignity and has the right to have his/her human dignity respected. That implies mutual respect including respect for one another's convictions and cultural traditions. Every learner also has the right to privacy, which includes the right not to have his/her person or property searched or his/her possession seized. However, the principal or an educator may search learners based on his/her reasonable suspicion followed by the use of search methods that are reasonable in scope.

4.4 Non-violence and the freedom and security of a person

4.4.1 Every learner has the right not to be treated or punished in a cruel, inhuman or degrading manner. Corporal punishment has been abolished. Educators and learners have to learn the importance of mediation and co-operation, to seek and negotiate non-violent solutions to conflict and differences and to make use of due process of law.

4.4.2 Learners have the right not to be locked up in solitary confinement or detention.

4.4.3 The philosophy of the disciplinary system is based on human dignity and on respect and consideration for others and not on fear or assault.

4.5 Freedom of expression and right to demonstrate and present petitions

4.5.1 Freedom of expression is more than freedom of speech. The freedom of expression includes the right to seek, hear, read and wear. The freedom of expression is extended to forms of outward expression as seen in clothing selection and hairstyles. However, learners' rights to enjoy freedom of expression are not absolute. Vulgar words, insubordination and insults are not protected speech. When the expression leads to a material and substantial disruption in school operations, activities or the rights of others, this right can be limited as the disruption of schools is unacceptable.

4.5.2 Learners have the right to agreed procedures with the governing body for expressing and resolving school-related grievances, including due process, a method of appeal and a right to assemble peacefully on the school property at a time and place designated by the principal. Problems or issues should, as far as possible, be resolved at the school. However, the disruption of schools is unacceptable.

4.6 School environment

Learners have the right to a clean and safe environment that is conducive to education. Security of property, well-cared for school facilities, school furniture and equipment, clean toilet facilities, water and a green environment, absence of harassment in attending classes and writing tests and examinations, all create an atmosphere that is conducive for education and training.

4.7 Education

4.7.1 The Constitution enshrines the right of every one to education and to further education which the State must make progressively available and accessible;

- 4.7.2 The South African Schools Act provides that education is compulsory for learners from the year in which such learners reach the age of 7 years until the last school day of the year in which such learners turn 15 years or the ninth grade, whichever comes first. It also makes provision for due process before a learner may be removed or expelled from a school. The right of a learner to education cannot be taken away when the learner is expelled from school. Therefore, in the case of expulsion, the Head of Department must find a school place for an expelled learner who is of school-going age.
- 4.7.3 In cases of suspension and expulsion, placement in an alternative school setting, e.g. reassignment to another class, correctional education under supervision after school hours, a special school for learners with behavioural disorders, etc., are options which could be considered in conjunction with a school psychologist or a social worker. Suspension with the intent to expel a learner is part of a process to be decided by the Head of Department. The governing body may suspend a learner as a punitive measure if due process has been followed.
- 4.7.4 Education and learning can be successful if the learners are committed to self-development, education and learning, and the educators are dedicated to education and teaching.
- 4.7.5 The right to education includes the right to attend all classes, to learn and be taught in all approved subjects, to be informed regularly about school progress, to make use of all school facilities, and to have the potential of all learners fully developed.

5. RIGHTS AND RESPONSIBILITIES OF LEARNERS

5.1 School and Classroom Rules

- (a) school rules are designed to regulate the general organisation of the school, and relationships between the principal, educators and learners. Classroom rules are designed to give effect specifically to the relationship between educators and learners in the classroom, and may include classroom interactions and management;
- (b) learners must be involved in the formulation of school and classroom rules and must conform to such rules;
- (c) all rules are to be consistent with the overall Code of Conduct, be clear and understandable and make provision for fair warning;

- (d) each learner should be provided with a copy of the school rules at the beginning of each school year; younger learners at primary schools should be informed verbally of school rules;
- (e) classroom rules should be posted in the classroom. The consequence for breaking the rules should also be included. The punishment must fit the offence and be graded to make provision for repeated offences. These rules should make provision for fundamental fairness and fair warning; and
- (f) learners must be expected to know and to adhere to school and classroom rules. Ignorance of these rules is not an acceptable excuse.

5.2 Learning and school work

Learners must commit themselves to do their school work during classes, complete assigned homework and catch up on work missed because of absence. Disruption of schools is unacceptable.

5.3 Security and care of school property

As the school has been developed for the use of all the learners attending the school, it is the privilege and obligation of every learner to protect and carefully use all the facilities and equipment so that others that come after them can also enjoy the privilege. The parent or legal guardian of anyone who intentionally misuses, damages or defaces any school property should replace it or pay for the property so damaged. Destruction of property is a punishable offence.

5.4 School attendance

The right of learners to basic education places the obligation on them to attend school regularly during school hours. Should a learner be absent his/her parent or legal guardian must notify the school to explain the absence.

- 5.5 Learners have the responsibility to learn and develop their full potential. i.e. academic, occupational, social, sport, spiritual, art and cultural potential. They should actively participate in the learning process and decision making and have the opportunity to talk about their problems.

- 5.6 Learners can expect educators to maintain a high standard of professional ethics and to be present to teach their classes, assist them with their learning difficulties, report on their progress and to look after their well-being. There should be a relationship of mutual trust and respect between learners and educators. Victimisation of the one by the other is unacceptable.

5.7 The Learner Representative Council should represent the interests and views of the learners within the school. They should also promote proper conduct of learners but do not have the authority or right to punish other learners.

5.8 A school may establish a liaison mechanism between learners and educators.

6. RESPONSIBILITIES OF PARENTS WITH RESPECT TO THE CODE OF CONDUCT

6.1 The ultimate responsibility for learners' behaviour rests with their parents or guardians. It is expected that parents will

(a) support the school, and require learners to observe all school rules and regulations and accept responsibility for any misbehaviour on their part; and

(b) take an active interest in their children's schoolwork and make it possible for the children to complete assigned homework.

6.2 Parents should attend meetings that the governing body convenes for them.

6.3 Parents have the right to take legal action against any educator, learner or person who unlawfully violates the constitutional rights of their children by, e.g. corporal punishment, injury to a child, etc.

7. DISCIPLINE

7.1 Discipline must be maintained in the school and the classroom to ensure that the education of learners proceeds without disruptive behaviour and offences. Its goal is to teach and lead learners to self discipline.

7.2 The disciplinary process must be expeditious, fair, just, corrective, consistent and educative. Where possible the parent should be informed and involved in the correction of the learner's behaviour. Learners should be protected from abuse by adults or other learners.

7.3 Restraint is the act of controlling the actions of learners when such actions may inflict harm to others or to the learner, or violate the rights of other learners or educators. Educators may use reasonable measures where necessary to prevent a learner from harming him/herself or others.

7.4 The South African Schools Act, 1996, empowers school authorities to discipline learners, but it is beyond the law to delegate this authority to fellow learners. Learners are partners with other members of the school and are not in charge of the school.

- 7.5 Every educator is responsible for discipline at all times at the school and at school related activities. Educators have full authority and responsibility to correct the behaviour of learners whenever such correction is necessary at the school. Serious misconduct must be referred to the principal of the school. However, a mechanism must be created at schools to handle disciplinary problems to reduce the load of the principal.
- 7.6 Any corrective measures or disciplinary action must be commensurate with the offence/infraction. Corrective measures may become more severe with subsequent repeated infractions. Suspension or expulsion may follow. Learners should not think that they cannot be suspended or expelled simply because it is their first offence or infraction of a rule or policy, but such decision should be taken by the right authority.
- 7.7 In cases where a learner cannot adjust to the school and where his/her behaviour is objectionable in that it violates the rights of others, he/she will be referred to the principal. Through consultation with his/her educators, and the site of learning based team in consultation with the parents or guardians every effort should be made to assist him/her to adjust. This will include referral to the education support services for treatment. If all these efforts fail, the principal will refer the matter to the governing body, which may make a decision in the best interest of the learner and the other learners at the school.

8. PUNISHMENT

- 8.1 Punishment is a corrective measure or a penalty inflicted on an offender who has to suffer the consequences of misconduct in order to maintain the orderly society of the school.
- 8.2 Corporal punishment shall not be administered.

9. DISPUTE RESOLUTION

Educators as disciplinarians must resolve disciplinary problems which are not serious enough to be referred to the principal. A liaison mechanism, or objective and impartial adjudicator between learners and educators, should be set up to resolve disputes. In cases where learners are involved in gangs, the principal should not confront them but the governing body should set up a negotiation mechanism.

10. PREVENTION, PROACTIVE ADVICE, COUNSELLING, PENALTIES AND CORRECTIVE MEASURES

10.1 In case of minor offences corrective measures may be applied. These measures could include one or more of the following:

- (a) verbal warning or written reprimand by an educator or a principal;
- (b) supervised school work that will contribute to the learner's progress at school, the improvement of the school environment, provided that the parents are timeously informed and the security of the child is assured;
- (c) performing tasks that would assist the offended person;
- (d) agreed affordable compensation;
- (e) replacement of damaged property; and
- (f) suspension from some school activities, e.g. sport, cultural activities.

10.2 Suspension should only be considered after every effort has been made to correct the behaviour of the learner.

11. OFFENCES THAT MAY LEAD TO SUSPENSION

Provincial regulations must be consulted in the compilation of a list of offences which may lead to suspension of a learner. Offences that may lead to such suspension include, but are not limited to the following:

- (a) conduct which endangers the safety and violates the rights of others;
- (b) possession, threat or use of a dangerous weapon;
- (c) possession, use, transmission or visible evidence of narcotic or unauthorised drugs, alcohol or intoxicants of any kind;
- (d) fighting, assault or battery;
- (e) immoral behaviour or profanity;
- (f) falsely identifying oneself;
- (g) harmful graffiti, hate speech, sexism, racism;
- (h) theft or possession of stolen property including test or examination papers prior to the writing of tests or examinations;

- (i) unlawful action, vandalism, or destroying or defacing school property,
- (j) disrespect, objectionable behaviour and verbal abuse directed at educators or other school employees or learners;
- (k) repeated violations of school rules or the Code of Conduct;
- (l) criminal and oppressive behaviour such as rape and gender based harassment;
- (m) victimisation, bullying and intimidation of other learners;
- (n) infringement of examination rules; and
- (o) knowingly and wilfully supplying false information or falsifying documentation to gain an unfair advantage at school.

12. SUSPENSION AND EXPULSION

12.1 A governing body may, after a fair hearing, suspend any learner who has been found guilty of contravening stipulations of the Code of Conduct:

- (a) for a period of one week; or
- (b) for a reasonable period not exceeding one week, pending a decision by the Head of Department on the recommendation of the governing body as to whether or not the learner is to be expelled from the school.

12.2 A learner who has been expelled, or his/her parent, may appeal against the decision of the Head of Department to the Member of the Executive Council, within seven days of the decision so to expel him/her.

12.3 In cases of disciplinary transfer, the Head of Department must find a school place for a learner until the learner is beyond compulsory school-going age, as the right of a learner to basic education cannot be violated.

12.4 All decisions leading to suspension or expulsion must take cognisance of applicable laws, e.g. a learner whose parent is unable to pay the school fees determined by the governing body may not be suspended from classes or expelled from the school.

13. DUE PROCESS

- 13.1 The South African Schools Act makes provision for due process including a fair hearing before a learner may be suspended from the school by the governing body. Due process guarantees a learner a fair hearing before a learner may be suspended for a period of one week or be expelled from the school by the Head of the Department.
- 13.2 Any learner alleged to have violated any rule that may require suspension or expulsion, must be brought to the principal. The principal shall hear the evidence and then decide on the action to be taken. Such action must include that the principal must inform the parents in writing of the proposed action and arrange for a fair hearing by a small disciplinary committee (tribunal) consisting of members designated by the governing body. This tribunal must not be intimidating to the learner. In the case of very young learners special arrangements must be made for the hearing and the parents or guardians could represent the learners
- 13.3 The disciplinary committee so appointed must conduct the hearing in accordance with the provincial regulations laid down by the Member of the Executive Council.
- 13.4 For the hearing the learner must -
- (a) be informed of and understand the charges of which written notice should be given at least five days before the time also indicating the date, time and place of the hearing;
 - (b) receive such particulars on the charges as he/she may be entitled to according to law, if he/she so requests;
 - (c) get the opportunity to be heard and tell his/her side of the story and to present the relevant facts;
 - (d) not be prohibited from being represented by legal counsel, in which case written explanation of the charges must be given, or, in less serious cases the learner may be represented by a member of the LRC, parent, guardian or educator;
 - (e) be heard by an impartial person(s);
 - (f) be treated with dignity during the process;
 - (g) be informed in writing of the decision of the governing body on whether or not he/she is guilty of misconduct, and the penalty to be imposed in the case of suspension or expulsion; and
 - (h) have the right to appeal to the MEC if he/she is aggrieved by the decision of the governing body.

- 13.5 The governing body must keep a record of the proceedings of the hearing, and
- (a) may inform, in writing, the Head of Department of its decision to suspend a learner; or
 - (b) must inform the Head of Department within twenty-four hours of its recommendation for expulsion of the learner.

13.6 Subject to any provincial law a learner may only be expelled by the Head of Department.

14. SERIOUS MISCONDUCT AND THE LAW

Serious misconduct which may include offences according to the law, must be investigated by the police and referred to the Court if necessary. Serious misconduct must be handled in terms of the government notice and regulations promulgated by the Member of Executive Council in the Provincial Gazette of the province concerned.

Should a governing body have difficulty to interpret these guidelines they must please contact the Head of Department of the province in which their school is situated.

KENNISGEWING 776 VAN 1998**MINISTERIE VAN ONDERWYS****SUID-AFRIKAANSE SKOLEWET, 1996 (Wet no. 84 van 1996)****RIGLYNE VIR OORWEGING DEUR BEHEERLIGGAME IN DIE
AANVAARDING VAN 'N GEDRAGSKODE VIR LEERDERS**

Ek, Sibusiso Mandlenkosi Emmanuel Bengu, Minister van Onderwys, na oorlegpleging met elke lid van die Raad van Onderwysministers, gee hiermee ingevolge artikel 8(3) van die Suid-Afrikaanse Skolewet, 1996, kennis van riglyne in die Skedule wat beheerliggame kan oorweeg in die aanvaarding van 'n Gedragskode vir Leerders.

S M E BENGU

Minister van Onderwys

April 1998

SKEDULE**RIGLYNE VIR 'N GEDRAGSKODE VIR LEERDERS****1. INLEIDING**

- 1.1 Artikel 8 van die Suid-Afrikaanse Skolewet maak voorsiening daarvoor dat die beheerliggaam van 'n openbare skool 'n Gedragskode moet aanvaar. Die Gedragskode moet gerig wees op die vestiging van 'n gedissiplineerde en doelgerigte omgewing om doeltreffende onderwys en studie in skole te bevorder.
- 1.2 Hierdie dokument verskaf riglyne vir oorweging deur beheerliggame van openbare skole in die aanvaarding van 'n Gedragskode vir leerders om te verseker dat daar orde en dissipline in skole sal wees.
- 1.3 Die Gedragskode moet onderhewig wees aan die Grondwet van die Republiek van Suid Afrika, 1996, die Suid-Afrikaanse Skolewet, 1996, en provinsiale wetgewing. Dit moet die grondwetlike demokrasie, menseregte en deursigtige kommunikasie, wat die Suid-Afrikaanse gemeenskap ten grondslag lê, weerspieël.

- 1.4 Die Gedragskode moet die leerders inlig oor die wyse waarop hulle hulself op skool moet gedra ter voorbereiding van hulle gedrag en veiligheid in die burgerlike gemeenskap. Dit moet 'n standaard van morele gedrag vir leerders stel en hulle toerus met die kundigheid, kennis en vaardighede wat van hulle verwag sal word om aan die dag te lê as waardige en verantwoordelike burgers. Dit moet die burgerlike verantwoordelikhede van die skool bevorder en dit moet leierskap ontwikkel. Dit moet nie op straf ingestel wees nie maar dit moet opbouende studie bevorder en morele waardes vestig.
- 1.5 Elke skool moet sy eie Gedragskode ontwikkel. In die formulering van 'n Gedragskode as 'n konsensusdokument, en voordat dit aanvaar word, moet die beheerliggaam die ouers, leerders, opvoeders en nie-opvoeders van daardie skool daarby betrek. Ná aanvaarding van die Gedragskode, moet elke belanghebbende 'n afskrif daarvan ontvang. Die bogenoemde belanghebbendes moet ook geraadpleeg word wanneer die Gedragskode jaarliks hersien word of wanneer enige wysigings aangebring word.
- 1.6 Die doel van 'n gedragskode is om positiewe dissipline, selfdissipline en voorbeeldige gedrag te bevorder aangesien leerders deur waarneming en ondervinding leer.
- 1.7 Alle belanghebbendes in sleutelposisies moet verbind wees tot die Gedragskode, ongeag daarvan dat dit meer bepaald op leerders gerig word.
- 1.8 Die Gedragskode moet aanpas by die ontwikkeling van die leerders en toepaslik wees vir die verskillende skoolvlakke. Die taal wat gebruik word moet maklik verstaanbaar wees om die inhoud toeganklik te maak. Die formaat moet gebruikersvriendelik wees.
- 1.9 Die Gedragskode moet 'n stel morele waardes bevat, asook norme en beginsels wat die skoolgemeenskap moet handhaaf. Die Gedragskode is egter slegs op leerders afdwingbaar— op geen ander persoon nie.
- 1.10 Die Gedragskode moet die rolle en verantwoordelikhede van die onderskeie belanghebbendes in die skeep van 'n behoorlike leeromgewing in skole bevorder en duidelik maak.
- 1.11 Die Gedragskode moet die komponente bevat wat hier onder bespreek word (paragrafe 2 – 14) en wat daarop gerig is om toepaslike meganismes en geleenthede vir belanghebbendes te verskaf om hulle griewe te lug, en dit moet ook voorsiening maak vir wettige dissiplinêre maatreëls.

2. DIE AANHEF TOT 'N GEDRAGSKODE

- 2.1 Die aanhef tot 'n Gedragskode moet die beginsels, filosofie en etos wat in die aanhef tot die Suid-Afrikaanse Skolewet vervat is, bevat.
- 2.2 Daar moet verwys word na die feit dat, alhoewel die Staat die verpligting het om onderwys beskikbaar en toeganklik te maak, dit aangevul moet word deur die toewyding en aanvaarding van verantwoordelikheid deur die ander vennote in onderwys, onder meer leerders, opvoeders en ouers.
- 2.3 Die aanhef moet die Gedragskode na 'n kultuur van versoening, onderrig, studie en wedersydse respek rig, asook na die vestiging van 'n kultuur van verdraagsaamheid en vrede in alle skole.

3. DIE WETLIKE BEVOEGDHEID VIR DIE BEHEER EN DISSIPLINE VAN LEERDERS

- 3.1 Ingevolge artikel 3(n) van die Wet op Nasionale Onderwysbeleid, Wet No. 27 van 1996, moet die Minister van Onderwys die nasionale onderwysbeleid vir die beheer en dissipline van leerders by onderwysinrigtings bepaal.
- 3.2 Hierdie beleid sal gerig wees op die bevordering en beskerming van die fundamentele regte van elke persoon, soos gewaarborg in die Handves van Menseregte in die Grondwet van die Republiek van Suid-Afrika, 1996, Wet No. 108 van 1996.
- 3.3 Die Suid-Afrikaanse Skolewet, Wet No. 84 van 1996, artikel 8(1) magtig die beheerliggaam van 'n skool om dissipline in 'n skool te handhaaf. Die Gedragskode moet gedrag wat die regte van leerders en opvoeders respekteer voorskryf.
- 3.4 'n Gedragskode moet by die skool vertoon word en so ver moontlik aan elke leerder verskaf word in die amptelike taal van onderrig van die leerder wanneer hy/sy by 'n skool inskryf. Aangesien leerders verplig is om gehoor te gee aan die Gedragskode van die skool wat hulle bywoon, moet hulle ingelig word oor die inhoud, wat in positiewe terme die dinge wat leerders nie mag doen nie, of moet doen, moet noem, asook die kommunikasiekanale, grieweprosedures en die behoorlike regsproses wat tydens die verloop van 'n regverdige verhoor gevolg moet word.
- 3.5 Leerders moet verstaan dat daar teen hulle opgetree kan word indien hulle die Gedragskode sou verbreek. Wanneer daar stappe teen leerders gedoen word, moet hulle ingelig word waarom hulle gedrag as wangedrag beskou word en waarom hulle gedissiplineer of gestraf

gaan word. Die straf moet strook met die oortreding.

- 3.6 Niks sal 'n leerder daarvan vrystel om aan die Gedragskode van die skool gehoor te gee nie.
- 3.7 'n Opvoeder by die skool sal oor dieselfde regte as 'n ouer beskik om die leerder ingevolge die Gedragskode te beheer en te dissiplineer gedurende die tyd wat die leerder die skool, asook enige klas, skoolfunksie of skooluitstap of skoolverwante aktiwiteite bywoon.
- 3.8 Waar daar redelike vermoede en voldoende inligting bestaan, het die skoolhoof of 'n opvoeder die wetlike bevoegdheid om enige leerder of eiendom in besit van die leerder te laat deursoek vir 'n gevaarlike wapen, vuurwapen, dwelms of 'n skadelike gevaarlike middel, gesteelde eiendom of pornografiese materiaal wat op die skool eiendom gebring word. ('n Deursoeking mag uitgevoer word ingevolge die volgende Wette van algemene toepassing: die Wet op die Beheer van Toegang tot Openbare Persele en Voertuie, 1985, Wet No. 53 van 1985; die Wet op Dwelms en Dwelmshandel, 140 van 1992 en; die Wet op Wapens en Ammunisie, 1969, Wet No. 75 van 1969.) Gedurende 'n deursoeking moet menslike waardigheid gehandhaaf word en leerders moet deur persone van hulle eie geslag deursoek word, verkieslik in die teenwoordigheid van ten minste een ander persoon. 'n Verslag moet gehou word van die deursoekingsprosedures en die uitslag daarvan.
- 3.9 'n Leerder wat swanger raak mag nie skoolbywoning ontsê word nie. 'n Swanger meisie mag na 'n hospitaalskool vir swanger meisies verwys word.

4. BEGINSELS EN WAARDES: DIE REGTE VAN LEERDERS

4.1 Demokrasie

Die Handves van Menseregte in die Grondwet van die Republiek van Suid-Afrika, Wet No. 108 van 1996, verskans die regte van alle mense en bevestig die demokratiese waardes van menslike waardigheid, gelykheid en vryheid. Die skool moet die regte wat in die Handves van Menseregte geïdentifiseer is beskerm, bevorder en nakom. Alle leerders en vennote in 'n skool het die demokratiese reg op 'n regverdigde verhoor en om deel te neem aan besluitneming asook die reg dat daar na hulle menings oor sake wat hulle by die skool raak, geluister sal word.

4.2 Nie-diskriminasie en gelykheid

Geen persoon mag onregverdig teenoor 'n leerder diskrimineer nie. Alle leerders sal gelyke behandeling onder die wet geniet en sal gelyke beskerming en voordele onder die wet ontvang.

4.3 Privaatheid, respek en waardigheid

Elke leerder het ingebore waardigheid en het die reg dat sy/haar menslike waardigheid gerespekteer word. Dit impliseer wedersydse respek, insluitend respek vir mekaar se oortuigings en kulturele tradisies. Elke leerder het ook die reg op privaatheid, wat die reg insluit dat sy/haar persoon of eiendom nie deursoek sal word nie en dat daar nie op sy/haar besittings beslag gelê sal word nie. Die skoolhoof of 'n opvoeder mag egter leerlinge deursoek, gebaseer op sy sy/haar redelike vermoede, gevolg deur die gebruik van deursoekingsmetodes wat redelik van aard is.

4.4 Nie-gewelddadigheid en die vryheid en veiligheid van 'n persoon

4.4.1 Elke leerder het die reg om nie op 'n wrede, onmenslike of vernederende wyse behandel of gestraf te word nie. Lyfstraf is afgeskaf. Opvoeders en leerders moet die belangrikheid van bemiddeling en samewerking leer, asook om nie-gewelddadige oplossings vir konflik en verskille te soek en om gebruik te maak van behoorlike regsprosedures.

4.4.2 Leerders het die reg om nie in eensame opsluiting of in aanhouding gehou te word nie.

4.4.3 Die filosofie van die dissiplinêre stelsel is gebaseer op menslike waardigheid en op respek en konsiderasie vir andere en nie op vrees of aanranding nie.

4.5 Vryheid van uitdrukking en die reg om te betoog en petisies voor te lê

4.5.1 Vryheid van uitdrukking is meer as vryheid van spraak. Die vryheid van uitdrukking sluit die reg in om te soek, te hoor, te lees en te dra wat jy wil. Die vryheid van uitdrukking word uitgebrei na vorme van uiterlike uitdrukking soos gesien word in die keuse van kleredrag en haarstyle. Die regte van leerders om vryheid van uitdrukking te geniet is egter nie onbeperk nie. Vulgêre woorde, ongehoorsaamheid en beledigings is nie beskermde spraak nie. Wanneer die uitdrukking tot 'n wesenlike en aansienlike ontwrigting van skoolwerkzaamhede, -aktiwiteite of die regte van andere lei, kan hierdie reg beperk word aangesien die ontwrigting van skole onaanvaarbaar is.

4.5.2 Leerders het die reg op ooreengekome prosedures met die

beheerliggaam om skoolverwante griewe te lug en op te los, insluitend 'n behoorlike regsproses, 'n metode tot appèl en 'n reg om vreedsaam op die skoolleierdom byeen te kom op 'n tyd en plek wat deur die skoolhoof bepaal is. Probleme of vraagstukke moet so ver moontlik by die skool opgelos word.

4.6 Skoolomgewing

Leerders het die reg op 'n skoon en veilige omgewing wat bevorderlik is vir onderwys. Veiligheid van eiendom, goedversorgde skoolgeriewe, skoolmeubels en -toerusting, skoon toiletgeriewe, water en 'n groen omgewing, asook die afwesigheid van teistering in die bywoning van klasse en die skryf van toetse en eksamens, skep alles 'n atmosfeer wat bevorderlik is vir onderwys en opleiding.

4.7 Onderwys

4.7.1 Die Grondwet verskans die reg van elkeen tot onderwys en tot verdere onderwys wat die Staat progressief beskikbaar en toeganklik moet maak.

4.7.2 Die Suid-Afrikaanse Skolewet maak daarvoor voorsiening dat onderwys verpligtend is vir leerders vanaf die jaar waarin sodanige leerders die ouderdom van 7 jaar bereik, tot op die laaste skooldag van die jaar waarin sodanige leerders 15 jaar oud word of die negende graad bereik, welke ook al eerste gebeur. Dit maak ook voorsiening vir behoorlike regsproses voordat 'n leerder uit 'n skool verwyder of gesit kan word. Die reg van 'n leerder tot onderwys kan nie weggeneem word wanneer die leerder uit die skool gesit word nie. In geval van 'n uitsetting moet die Departementshoof dus 'n plek in 'n skool vind vir 'n leerder van skoolgaande ouderdom wat uit die skool gesit is.

4.7.3 In gevalle van skorsing of uitsetting is plasing in 'n alternatiewe skoolomgewing, byvoorbeeld hertoewysing tot 'n ander klas, korrektiewe onderwys onder toesig buite skoolure, 'n spesiale skool vir leerders met gedragsversteurings, ens., opsies wat oorweeg kan word in oorleg met 'n skoolsielkundige of maatskaplike werker. Skorsing met die oogmerk om 'n leerder uit die skool te sit is deel van 'n proses wat deur die Departementshoof bepaal moet word. Die bestuursliggaam mag 'n leerder as 'n strafmaatreeël skors indien regsvoorskrifte gevolg is.

4.7.4 Onderwys en studie kan suksesvol wees indien die leerders verbind is tot selfontwikkeling, onderwys en studie, en die opvoeders toegewy is aan onderwys en onderrig.

4.7.5 Die reg tot onderwys sluit die reg in om alle klasse by te woon, om te leer en in alle goedgekeurde vakke onderrig te word, om gereeld

ingelig te word oor skoolvordering, om van alle skoolgeriewe gebruik te maak, en om die potensiaal van alle leerders ten volle te laat ontwikkel.

5. REGTE EN VERANTWOORDELIKHEDE VAN LEERDERS

5.1 Skool- en Klasreëls: -

- (a) skoolreëls is ontwerp om die algemene organisasie van die skool te reguleer, asook verhoudings tussen die skoolhoof, opvoeders en leerders. Klasreëls is ontwerp om in besonder uitvoering te gee aan die verhouding tussen opvoeders en leerders in die klaskamer, en kan klaskamer-wisselwerking en -bestuur insluit;
- (b) leerders moet betrokke wees by die formulering van skool- en klasreëls en moet aan sulke reëls gehoor gee;
- (c) alle reëls moet strook met die algemene Gedragskode, moet duidelik en verstaanbaar wees en voorsiening maak vir billike waarskuwing;
- (d) elke leerder moet aan die begin van elke skooljaar voorsien word van 'n afskrif van die skoolreëls. Jonger leerders in primêre skole moet mondelings oor die skoolreëls ingelig word;
- (e) klasreëls moet in die klaskamer vertoon word. Die gevolge van die verbreking van die reëls moet ook ingesluit word. Die straf moet strook met die oortreding en moet geklassifiseer word om voorsiening te maak vir herhaaldelike oortredings. Hierdie reëls moet voorsiening maak vir fundamentele billikheid en billike waarskuwing; en
- (f) daar moet van leerders verwag word om skool- en klasreëls te ken en daaraan gehoor te gee. Onkunde oor hierdie reëls is nie 'n aanvaarbare verskoning nie.

5.2 Studie en skoolwerk

Leerders moet hulleself daartoe verbind om hulle skoolwerk gedurende klasse te doen, om huiswerk wat aan hulle opgedra word te voltooi en om werk op te vang wat as gevolg van afwesigheid misgeloop is. Ontwrigting van skole is onaanvaarbaar.

5.3 Veiligheid en versorging van skoleiendom

Aangesien die skool daar is vir die gebruik van al die leerders wat die skool bywoon, is dit die voorreg en verpligting van elke leerder om al die geriewe en toerusting te beskerm en versigtig te gebruik sodat andere wat na hulle kom ook die voorreg kan geniet. Die ouer of wettige voog van enigeen wat opsetlik enige skoleiendom misbruik, beskadig of ontsier, moet dit vervang of betaal vir die eiendom wat so beskadig is. Die vernietiging van eiendom is 'n strafbare oortreding.

5.4 Skoolbywoning

Die reg van leerders tot basiese onderwys plaas op hulle die verpligting van gereelde skoolbywoning gedurende skoolure. Indien 'n leerder afwesig is moet sy/haar ouer of wettige voog die skool in kennis stel om die afwesigheid te verduidelik.

5.5 Leerders het die verantwoordelikheid om te leer en om hulle volle potensiaal te ontwikkel, naamlik akademiese, beroeps-, maatskaplike, sport-, geestelike, kuns- en kulturele potensiaal. Hulle moet aktief aan die leerproses en besluitneming deelneem en moet die geleentheid hê om oor hulle probleme te praat.

5.6 Leerders kan van opvoeders verwag om 'n hoë standaard van professionele etiek te handhaaf en om teenwoordig te wees om hulle klasse te onderrig, om hulle by te staan met hulle leerprobleme, om verslag te doen oor hulle vordering en om na hulle welsyn om te sien. Daar moet 'n verhouding van wedersydse vertroue en respek tussen leerders en opvoeders wees. Verontregting van die een deur die ander is onaanvaarbaar.

5.7 Die Verteenwoordigende Raad van Leerders moet die belange en menings van die leerders in die skool verteenwoordig. Hulle moet ook welvoeglike gedrag van leerders bevorder, maar het nie die bevoegdheid of die reg om ander leerders te straf nie.

6. VERANTWOORDELIKHEDE VAN OUERS TEN OPSIGTE VAN DIE GEDRAGSKODE

6.1 Die finale verantwoordelikheid vir die gedrag van leerders berus by hulle ouers of voogde. Daar word verwag dat alle ouers

- (a) die skool sal ondersteun en van leerders sal vereis om alle skoolreëls en -regulasies na te kom en verantwoordelikheid te aanvaar vir enige wangedrag aan hulle kant; en
- (b) 'n lewendige belangstelling in hulle kind se skoolwerk sal toon en dit vir die kind moontlik sal maak om die huiswerk wat aan hom/haar opgedra is te voltooi.

6.2 Ouers moet vergaderings wat die bestuursliggaam vir hulle byeenroep bywoon.

6.3 Ouers het die reg om regstappe te neem teen enige opvoeder, leerder of persoon wat die grondwetlike regte van hulle kind onwettig skend deur byvoorbeeld lyfstraf, besering van 'n kind, ens.

7. DISSCIPLINE

7.1 Dissipline moet in die skool en die klaskamer gehandhaaf word om te verseker dat die onderrig van leerders sonder ontwrigtende gedrag en oortredings verloop. Die doel daarvan is om leerders selfdissipline te leer.

7.2 Die dissiplinêre prosesse moet vlot, billik, regverdig, korrektief, konsekwent en opvoedkundig wees. Waar moontlik moet die ouer ingelig en betrek word by die verbetering van die leerder se gedrag. Leerders moet teen mishandeling deur volwassenes of ander leerders beskerm word.

7.3 Beperking is die handeling om die aksies van leerders te beheer wanneer sodanige aksies andere of die leerder self skade kan berokken, of die regte van ander leerders of opvoeders kan skend. Opvoeders mag, waar nodig, redelike maatreëls toepas om 'n leerder te verhoed om homself/haarself of andere skade te berokken.

7.4 Die Suid-Afrikaanse Skolewet, 1996, bemagtig skoolowerhede om leerders te dissiplineer, maar dit is buite die wet om hierdie bevoegdheid aan mede-leerders te delegeer. Leerders is vennote met ander lede van die skool en is nie in beheer van die skool nie.

7.5 Elke opvoeder is te alle tye verantwoordelik vir dissipline by die skool en by skoolverwante aktiwiteite. Opvoeders het volle bevoegdheid en verantwoordelikheid om die gedrag van leerders te korrigeer wanneer sodanige korreksie by die skool nodig is. Ernstige wangedrag moet na die skoolhoof verwys word. 'n Meganisme moet egter by skole geskep word om dissiplinêre probleme te hanteer om sodoende die las op die skoolhoof te verlig.

7.6 Enige korrektiewe maatreëls of dissiplinêre optrede moet strook met

die misstap/oortreding. Korrektiewe maatreëls mag strenger word met verdere herhaaldelike oortredings. Skorsing of uitsetting uit die skool mag volg. Leerders moet nie dink dat hulle nie geskors of uit die skool gesit mag word bloot omdat dit hulle eerste misstap of oortreding van 'n reël of beleid is nie, maar sodanige besluit moet deur die regte owerheid geneem word.

- 7.7 In gevalle waar 'n leerder nie by die skool kan aanpas nie en waar sy/haar gedrag afkeurenswaardig is in soverre dit die regte van andere skend, sal hy/sy na die skoolhoof verwys word. Deur oorlegpleging met sy/haar opvoeder, skoolsielkundige of ondersteuningsdienste (waar toepaslik) en ouers, moet alle pogings aangewend word om hom/haar te laat aanpas. Dit sal verwysing na die onderwysondersteuningsdienste vir behandeling insluit. Indien al hierdie pogings faal, sal die skoolhoof die aangeleentheid na die bestuursliggaam verwys, wat 'n besluit mag neem wat in die beste belang van die leerder en die ander leerders in die skool sal wees.

8. STRAF

- 8.1 Straf is 'n korrektiewe maatreël of 'n bestraffing wat 'n oortreder, wat die gevolge van wangedrag moet verduur om sodoende die ordelike gemeenskap van die skool te handhaaf, opgelê word.

- 8.2 Lyfstraf mag nie toegedien word nie.

9. OPLOSSING VAN DISPUTE

Opvoeders en bewaarders van die orde moet dissiplinêre probleme wat nie ernstig genoeg is om na die skoolhoof te verwys nie, oplos. 'n Skakelmeganisme, of 'n objektiewe en onpartydige beoordelaar tussen leerders en opvoeders moet daargestel word om dispute op te los. In gevalle waar leerders by bendes betrokke is moet die skoolhoof hulle nie konfronteer nie, maar die bestuursliggaam moet 'n onderhandelingsmeganisme daarstel.

10. VOORKOMING, PROAKTIEWE ADVIES, BERADING, STRAWWE EN KORREKTIEWE MAATREËLS

- 10.1 In die geval van kleiner oortredings mag korrektiewe maatreëls toegepas word. Hierdie maatreëls kan een of meer van die volgende insluit:

- (a) mondelinge waarskuwing of geskrewe berisping deur 'n opvoeder of 'n skoolhoof;
- (b) skoolwerk onder toesighouding wat sal bydra tot die leerder se vordering op skool, die verbetering van die skoolomgewing, op voorwaarde dat die ouers vroegtydig ingelig word en die

veiligheid van die kind verseker is;

- (c) die uitvoer van take wat die persoon teen wie die misstap begaan is sal ondersteun;
- (d) ooreengekome bekostigbare skadevergoeding;
- (e) die vervanging van beskadigde eiendom; en
- (f) skorsing uit sekere skoolaktiwiteite, byvoorbeeld sport, kulturele aktiwiteite.

10.2 Skorsing moet slegs oorweeg word nadat alle pogings aangewend is om die gedrag van die leerder te verbeter.

11. OORTREDINGS WAT TOT SKORSING MAG LEI

Provinsiale regulasies moet geraadpleeg word in die opstel van 'n lys van oortredings wat tot die skorsing van 'n leerder mag lei. Oortredings wat tot sodanige skorsing kan lei, maar wat nie daartoe beperk is nie, sluit die volgende in:

- (a) gedrag wat die veiligheid van andere in gevaar stel en hulle regte skend;
- (b) die besit, dreigement of gebruik van 'n gevaarlike wapen;
- (c) die besit, gebruik, oorhandiging of sigbare bewyse van dwelmmiddels of ongemagtigde middels, alkohol of bedwelvende middels van enige aard;
- (d) gevegte, aanranding of mishandeling;
- (e) immorele gedrag of godslastering;
- (f) die false identifisering van sigself;
- (g) skadelike graffiti, haattaal, seksisme en rassisme;
- (h) diefstal of die besit van gesteelde eiendom;
- (i) onwettige optrede, vandalisme of die vernieting of ontsiering van skoleiendom;
- (j) oneerbiedigheid, afkeurendswaardige gedrag en beledigende taal wat teen opvoeders of ander werknemers van die skool of teen leerders gerig is;

- (k) herhaaldelike skending van skoolreëls of die Gedragskode;
- (l) kriminele en onderdrukkende gedrag soos byvoorbeeld verkragting en teistering wat op geslag gebaseer is;
- (m) veronregting, afknouery en intimidering van ander leerders;
- (n) oortreding van eksamenreëls; en
- (o) die bewustelike en opsetlike verskaffing van valse inligting of die vervalsing van dokumentasie om 'n onregverdige voordeel by die skool te verkry.

12. SKORSING EN UITSETTING

12.1 'n Bestuursliggaam mag, na 'n billike verhoor, enige leerder skors wat skuldig bevind is aan 'n oortreding van die bepalings in die Gedragskode:

- (a) vir 'n periode van een week; of
- (b) vir 'n redelike periode wat nie een week oorskry nie, in afwagting van 'n besluit deur die Departementshoof op aanbeveling van die bestuursliggaam of die leerder uit die skool gesit moet word al dan nie.

12.2 'n Leerder wat uit die skool gesit is, of sy/haar ouer, mag binne sewe dae vanaf die besluit om hom/haar te skors by die Lid van die Uitvoerende Raad appèl aanteken teen die besluit van die Departementshoof.

12.3 In gevalle van dissiplinêre oorplasing moet die Departementshoof 'n plek in 'n skool vir 'n leerder vind totdat die leerder ouer as die verpligte skoolbywoningsouderdom is, aangesien die reg van 'n leerder op basiese onderwys nie geskend kan word nie.

12.4 Alle besluite wat tot skorsing of uitsetting uit die skool lei moet die toepaslike wette in aanmerking neem, byvoorbeeld 'n leerder wie se ouer nie in staat is om die skoolgelde soos deur die bestuursliggaam bepaal te betaal nie, mag nie geskors word van klasse of uit die skool gesit word nie.

13. REGSVOORSKRIFTE

13.1 Die Suid-Afrikaanse Skolewet maak voorsiening vir regsvoorskrifte wat 'n billike verhoor insluit, voordat 'n leerder deur die bestuursliggaam uit die skool geskors mag word. Regsvoorskrifte waarborg 'n leerder 'n billike verhoor voordat 'n leerder vir 'n periode van een week geskors mag word of deur die Departementshoof uit die skool gesit mag word.

13.2 Enige leerder wat daarvan aangekla word dat hy/sy enige reël oortree het wat skorsing of uitsetting uit die skool vereis, moet voor die skoolhoof gebring word. Die skoolhoof sal die getuienis aanhoor en dan besluit watter optrede gevolg moet word. Sodanige optrede moet insluit dat die skoolhoof die ouers skriftelik in kennis moet stel van die voorgestelde optrede en 'n billike verhoor deur 'n klein beslissingsraad, bestaande uit lede wat deur die bestuursliggaam aangewys is, moet reël. Hierdie beslissingsraad moet die leerder nie intimideer nie. In die geval van baie jong leerders moet spesiale reëlins vir die verhoor getref word. Die ouers of voogde kan die leerders verteenwoordig.

13.3 Die dissiplinêre komitee wat so aangestel word moet die verhoor volgens die provinsiale regulasies, soos neergelê deur die Lid van die Uitvoerende Raad, lei.

13.4 Vir die verhoor moet die leerder –

(a) ingelig word oor die aanklagte, waarvan skriftelike kennis moet geskied ten minste vyf dae voor die tyd, wat ook die datum, tyd en plek van die verhoor moet aandui, en die leerder moet die aanklagte verstaan;

(b) sodanige besonderhede oor die aanklagte ontvang waartoe hy/sy volgens wet geregtig is, indien hy/sy dit sou versoek;

(c) die geleentheid gebied word om aangehoor te word en sy/haar kant van die saak te stel en om die tersaaklike feite voor te dra;

(d) nie verhoed word om deur 'n regspersoon verteenwoordig te word nie, in welke geval 'n skriftelike verduideliking van die aanklagte verskaf moet word, of, in minder ernstige gevalle, mag die leerder deur 'n lid van die Verteenwoordigende Raad van Leerders, 'n ouer, voog of opvoeder verteenwoordig word;

(e) deur 'n onpartydige persoon of persone aangehoor word;

(f) met waardigheid tydens die proses behandel word;

(g) skriftelik van die besluit van die bestuursliggaam, of hy/sy skuldig is aan wangedrag al dan nie, in kennis gestel word, asook van die straf wat opgelê gaan word in die geval van skorsing of uitsetting uit die skool; en

(h) die reg hê om in die geval van skorsing tot die Departementshoof en in die geval van uitsetting tot die Lid van die Uitvoerende Raad te appelleer indien hy/sy deur die besluit van die bestuursliggaam gegrief is.

13.5 Die bestuursliggaam moet 'n verslag oor die verrigtinge van die verhoor hou, en

- (a) mag die Departementshoof skriftelik in kennis stel van sy besluit om 'n leerling te skors; of
- (b) moet die Departementshoof in kennis stel, binne vier-en-twintig uur vanaf sy aanbeveling vir die uitsetting van die leerder uit die skool.

13.6 Onderhewig aan enige provinsiale wet mag 'n leerder slegs deur die Departementshoof uit die skool gesit word.

14. ERNSTIGE WANGEDRAG EN DIE WET

Ernstige wangedrag, wat oortredings ingevolge die wet kan insluit, moet deur die polisie ondersoek word en, indien nodig, na 'n hof verwys word. Ernstige wangedrag moet hanteer word volgens die regeringskennisgewing en regulasies wat deur die Lid van die Uitvoerende Raad in die Provinsiale Koerant van die betrokke provinsie uitgevaardig is.

Indien 'n bestuursliggaam probleme ondervind om hierdie riglyne te vertolk, moet hulle asseblief kontak maak met die Departementshoof van die provinsie waarin hulle skool geleë is.

LET YOUR MOUSE DO THE WALKING

Subscribe to our full-text, Electronic Government Gazette and cut hours off the time you spend searching for information. Just point and click and within seconds, you can let your computer do the searching. Data is available within two days after publication and we can now also offer the full-text of the nine provincial gazettes.

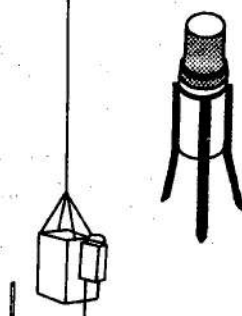
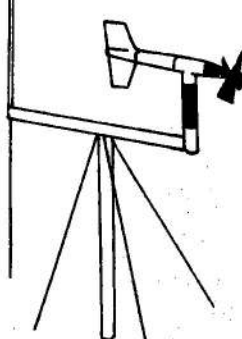
Contact us today and save time, space and paper.

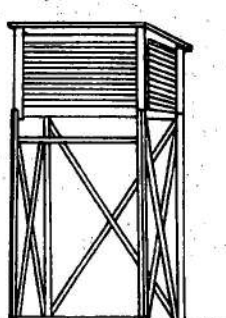

The proven source of information

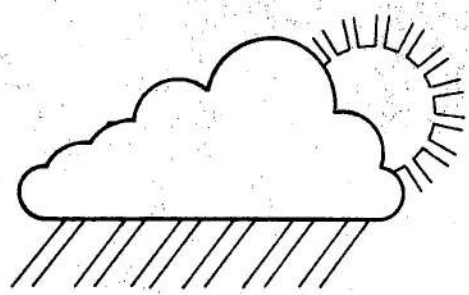
tel: (012) 663-4954 fax: (012) 663-3543 toll free tel: 0800 11 11 73
e-mail: sabinet@sabinet.co.za www: <http://www.sabinet.co.za>

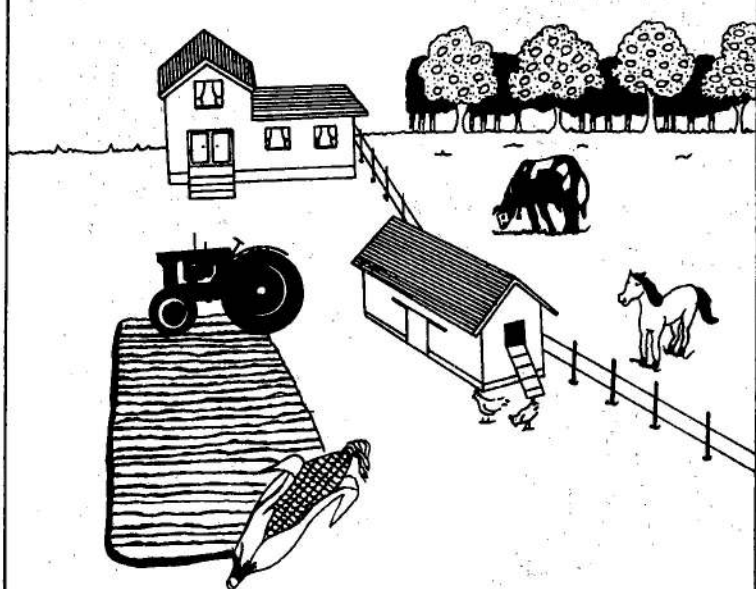
SA WEATHER BUREAU SA WEERBURU

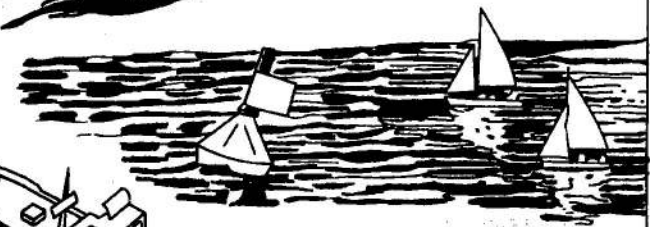
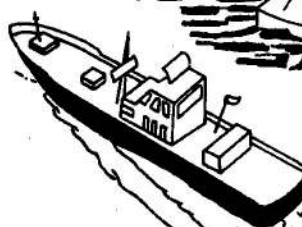

WEATHER · SERVICES · WEERDIENSTE

THE WEATHER BUREAU HELPS FARMERS TO PLAN THEIR CROP

THE WEATHER BUREAU: DEPARTMENT OF ENVIRONMENTAL AFFAIRS & TOURISM
DIE WEERBURO: DEPARTEMENT VAN OMGEWINGSAKE EN TOERISME

CONTENTS

No.		Page No.	Gazette No.
	GENERAL NOTICE		
	Education, Department of		
	<i>General Notice</i>		
776	South African Schools Act (84/1996): Guidelines for the consideration of governing bodies in adopting a code of conduct for learners	1	18900

INHOUD

No.		Bladsy No.	Koerant No.
	ALGEMENE KENNISGEWING		
	Onderwys, Departement van		
	<i>Goewermentskennisgewing</i>		
776	Suid-Afrikaanse Skolewet (84/1996): Riglyne vir oorweging deur beheer- liggame in die aanvaarding van 'n gedragskode vir leerders	15	18900